

RETTELSESBLAD

*(Ajourført udgave på baggrund af forslagets
flytning fra EM2021 til FM2022)*

Forslag til forespørgselsdebat om, hvordan decentralisering kan gavne den enkelte borger og samfundet som helhed.

(Medlem af Inatsisartut, Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling)

Jeg takker på vegne af Naalakkersuisut forslagsstilleren for en relevant forespørgselsdebat.

Forespørgselsdebatten lægger grundlæggende op til drøftelse om balancen mellem den private sektor, mellem privat foretagsomhed og offentlig virksomhed. Det er rigtigt, at vores land i sammenligning med andre lande har en høj andel af offentlig virksomhed i forhold til den private sektor. Den offentlige sektor forstået som selvstyret, kommunerne og de nettostyrede virksomheder beskæftiger tilsammen 44 % af arbejdsstyrken, hvor det i Norge for eksempel kun er 33 %, i Frankrig 31 % og i England 29 %. Tallene er 25 % i Island og 38 % i Færøerne.

Naalakkersuisut ser gerne, at den private sektor er stærk og større end den offentlige sektor. En stærk privat sektor er en nødvendig forudsætning for øget vækst og velfærd. Naalakkersuisut finder dog samtidig, at man bør anlægge et mere nuanceret billede af den offentlige sektors størrelse, end de nævnte tal giver anledning til. Den offentlige sektor løser generelt opgaver af stor betydning for samfundets borgere. Mange steder sikrer den offentlige sektor grundlaget for, at der fortsat kan være beboet. Uden en skole, en sygeplejestation, en kommunal filial eller en butik ville grundlaget for at bo det pågældende sted forsvinde. Og det samme ville det lokale erhvervsliv. Den private sektor har derfor en egeninteresse i, at der er offentlige services uden for de største byer. Men dermed ikke sagt, at den offentlige sektor ikke skal tilpasse sig. Selvfølgelig skal den offentlige sektor være omstillingsparat, effektiv og mindskes hvor den kan. Det er helt nødvendigt.

Et andet vigtigt aspekt i forhold til spørgsmålet om decentralisering er byrdefordelingen mellem selvstyret og kommunerne. En opgave bør principielt løses, der hvor opgaven kan løses bedst og billigst. Og den bør løses af den myndighed, der har de bedste forudsætninger for opgaveløsningen. Derfor er der i de senere år sket forskellige omlægninger, hvor især prioriteringen af anlægsmidler er rykket fra centralt hold til kommunerne. Naalakkersuisut finder denne decentralisering positiv. Når man decentraliserer en opgave, decentraliserer man også kompetencen. Det indebærer, at man fra centralt hold respekterer, at man ikke har den samme indflydelse som tidligere for at bestemme eksempelvis hvor der bygges boliger. Det er et af decentraliseringens keredilemmaer.

Samlingen af en række mindre kommuner i 2009 til den nuværende struktur med storkommuner opleves givetvis for nogle borgere fortsat som et tab af nærhed. Naalakkersuisut anerkender, at dette er et reelt problem, som kræver omtanke i forbindelse med varetagelsen af opgaveløsning både fra kommuner og selvstyre og omtanke i forhold til den måde vi indretter administrationerne på. Løsningen er næppe at opdele kommunerne igen, men snarere at arbejde systematisk med at sikre borgerinddragelsen. Kommunalreformen var i sin tid båret af et ønske om at styrke borgernes retssikkerhed i form af større faglige enheder, som var stærkere end det var muligt at opbygge i de mindre kommuner. Naalakkersuisut mener fortsat, at der er behov for at fokusere på borgernes retssikkerhed ikke mindst i forhold til sagsbehandlingen i kommunerne, hvilket også Ombudsmandens årlige beretninger lægger op til. Det er således også et væsentligt dilemma, at opbygningen af stærke faglige enheder, som kan sikre borgerne en korrekt sagsbehandling, indebærer en vis centralisering af kompetencerne.

Med disse ord ser Naalakkersuisut frem til en spændende debat.